

Slovenski knjižničarji berejo. Kaj, kako in koliko?

Ivan Kanič

Kongres ZBDS 2017

Povezovanje. Sodelovanje. Skupnosti

Ustvarimo državo bralcev

Podčetrtek, Olimlje, 27. – 29. september 2017

"Tisti, ki berejo, vidijo dvakrat dlje."

(Meander)

Namen

Kako daleč vidijo slovenski knjižničarji?

Ugotoviti, kako pogosto posegajo slovenske knjižničarke in knjižničarji za svoje izobraževanje in usposabljanje po strokovnih virih, katere vire uporabljajo in kako pogosto ter kako ocenjujejo njihovo kakovost in koristnost za svojo strokovno rast.

Metoda

- Anonimna spletna anketa
  - 1Ka
  - Obveščanje po e-pošti in družbenih omrežjih
- Reprezentativen vzorec
- 18 vprašanj, 64 spremenljivk
- Opisni odgovori
- Opisne urejenostne merske lestvice
- Nekaj primerjav s podobnima anketama

Tematski sklopi

- Pogostost uporabe strokovne literature in drugih za stroko pomembnih virov.
- Kje pridobivajo potrebno literaturo in podatke?
- Izbira med slovensko in tujo literaturo.
- Uporaba tiskanih in elektronskih virov.
- Pogostost uporabe in osebno vrednotenje nekaterih izbranih slovenskih bibliotekarskih časopisov.

Tematski sklopi (2)

- Pogostost uporabe in osebno vrednotenje slovenskih in tujih strokovnih blogov.
- Vrsta naprav, na katerih berejo elektronske vire.
- V kolikšni meri in na katerem nivoju v stroki tudi sami pišejo in objavljajo?
- Demografski podatki: starost, spol, izobrazba, vrsta knjižnice, kjer so zaposleni, prevladujoča strokovna opravila na delovnem mestu.

Hipoteze

- Knjižničarji v veliki meri in dokaj pogosto segajo po strokovnih virih.
- Uporaba elektronskih virov se po uporabi že lahko primerja s tiskanimi.
- Slovenske strokovne in znanstvene revije imajo zmerno branost, vendar je njihova kakovost visoko ocenjena.

Hipoteze (2)

- Branost slovenskih strokovnih revij se je v zadnjih nekaj letih močno povečala.
- Na nekaterih področjih uporabe strokovnih virov lahko zasledimo značilne razlike med spoloma.
- Knjižničarji relativno malo pišejo in objavljajo.

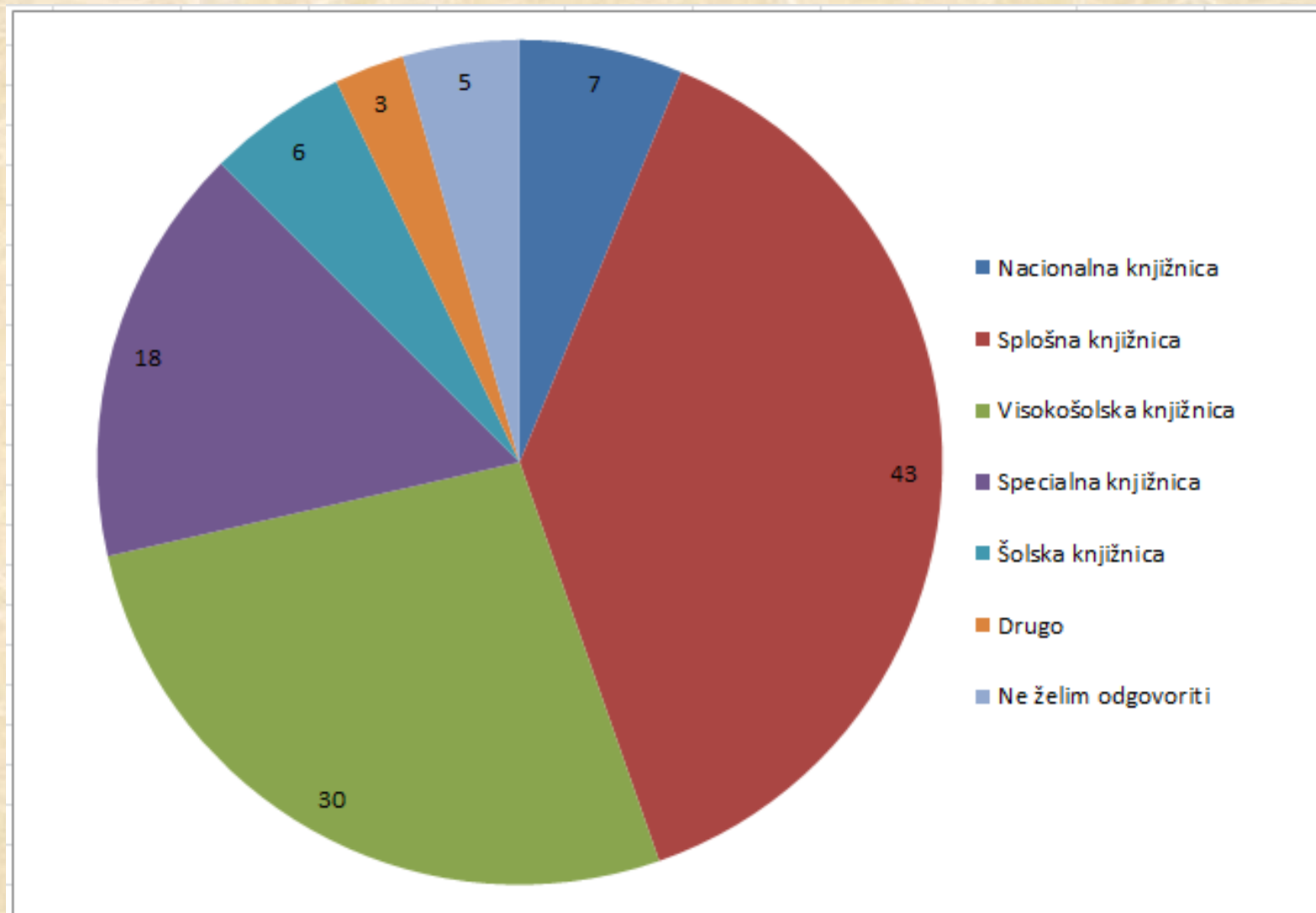

Reprezentativen vzorec

Tip knjižnice	Število knjižnic	Zaposleni skupaj (EPZ)	Strokovni delavci (EPZ)	Število <u>respondentov</u>	Delež delavcev, zajetih med respondenti v %
Nacionalna knjižnica	1	140	104	21	20
Visokošolske knjižnice	81	352	293	89	30
Splošne knjižnice	58	1.183	932	87	9
Specialne knjižnice	109	169	136	52	38
Šolske knjižnice	612	813	813	19	2
Drugo				9	
Ne želim odgovoriti				15	
skupaj	861	2.657	2.278	292	13

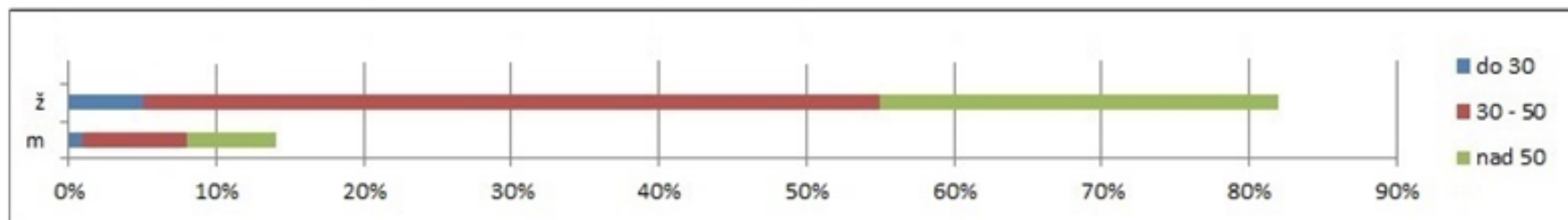
- 611 dostopov do ankete
- 341 delno izpolnjenih vprašalnikov
- 292 povsem izpolnjenih oz. veljavnih vprašalnikov

Reprezentativen vzorec ⁽²⁾ ?

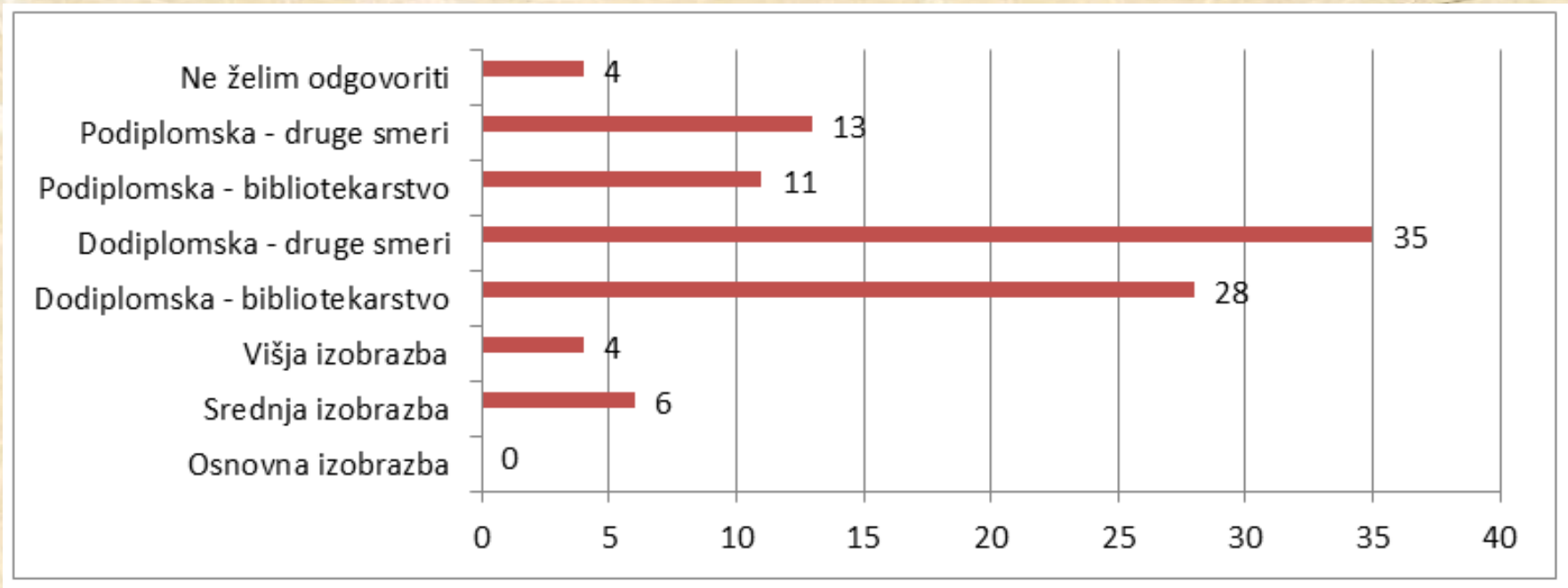
Spol in starost

Spol/Starost	do 30 let	31 do 50 let	nad 50 let	ne želi odgovoriti	skupaj
ženske	14	146	78	12	250 (86 %)
moški	1	20	18	3	42 (14 %)
skupaj	15 (5 %)	166 (57 %)	96 (33 %)	15 (5 %)	292 (100 %)

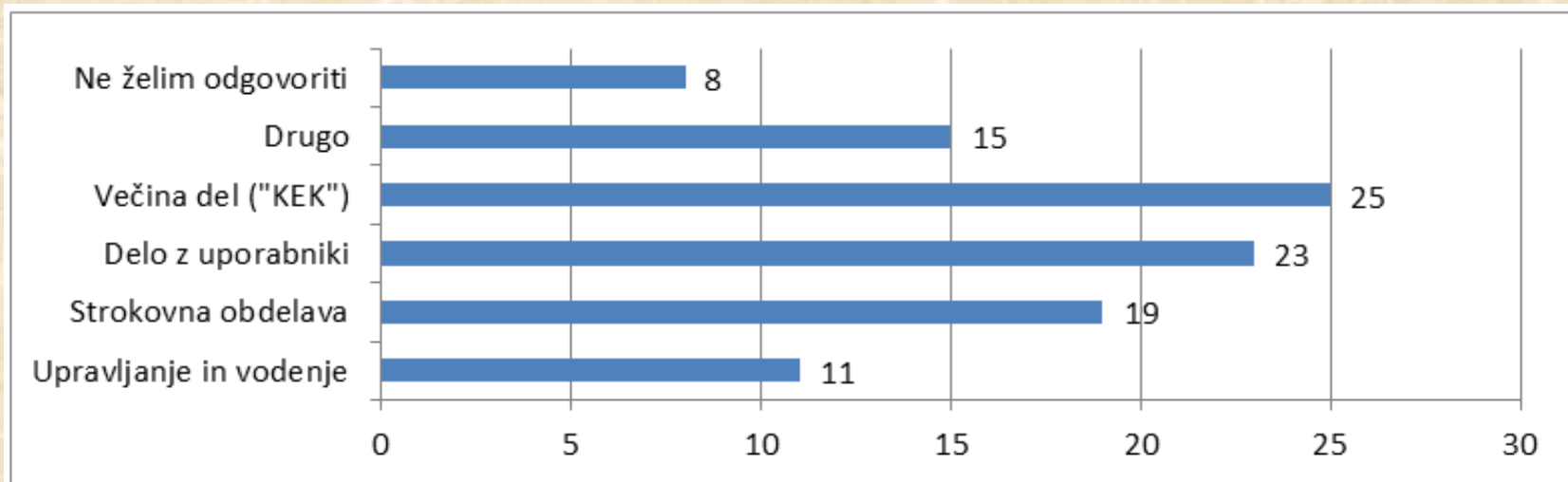
- Knjižničarstvo je feminiziran poklic/stroka
  - 86 % žensk, 14 % moških respondentov (250 + 42)
- Relativno malo mladih.
- 1/3 nad 50 let.

Izobrazba

- 63 % dodiplomska univerzitetna izobrazba
- Četrtnina s podiplomsko izobrazbo
- Velik delež izobrazbe bibliotekarske smeri

Prevladujoča dela

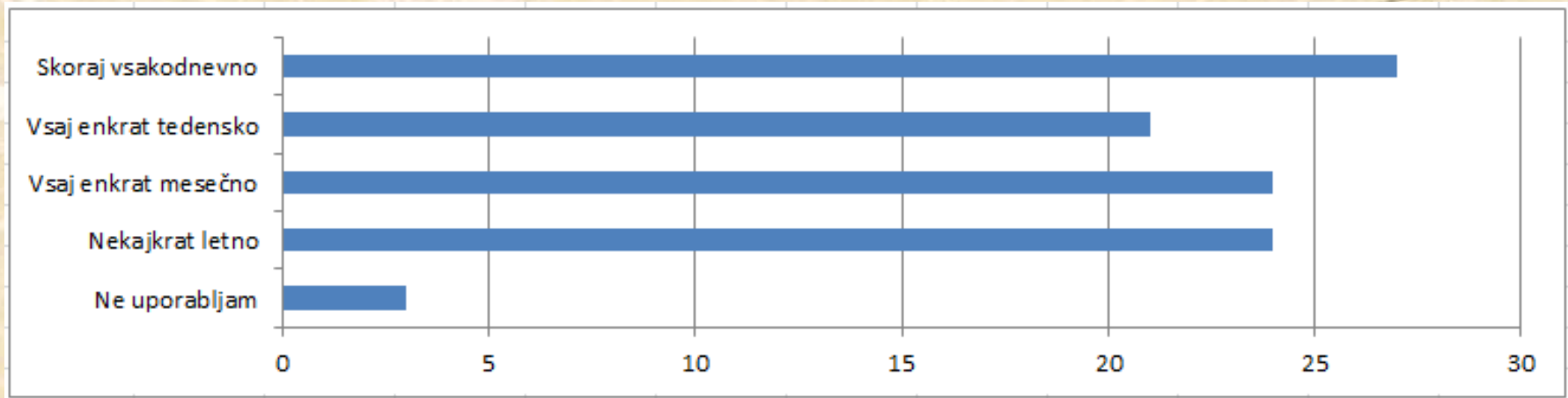
- Velik delež prevladujoče vodstvenih dejavnosti.
- Četrtnina iz knjižnice enega knjižničarja.
- Delo z uporabniki prevladuje pred strokovnimi obdelavami.

Omejitve reprezentativnega vzorca

Slučajnostni priročni vzorec, ki ga pogojujejo:

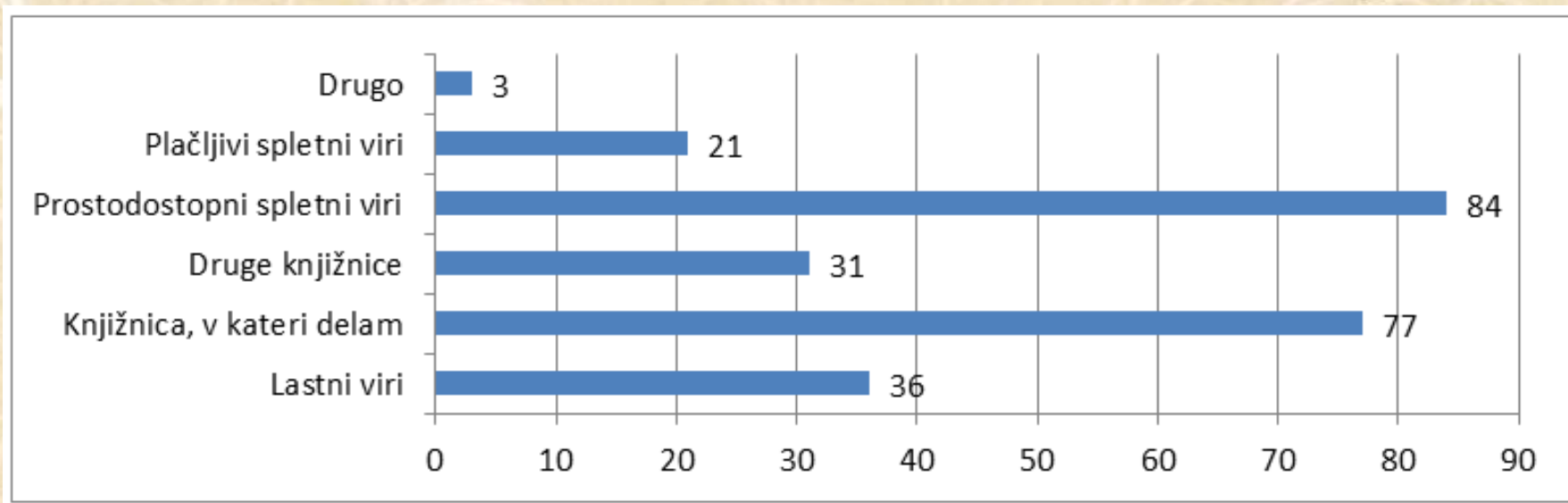
- Izobrazba in/ali prevladujoče naloge
- Tip knjižnice
- Vključenost v sisteme informiranja in obveščanja
  - E-pošta (člani društev, sekcij ipd.)
  - Družbena omrežja
  - Starost – digitalni domorodci in digitalni priseljenci
  - Spol (?)

Pogostost uporabe strokovnih virov

- Skoraj polovica dnevno ali vsaj enkrat tedensko.
- Vsaj enkrat mesečno skoraj četrtnina.
- Samo 3 % literature in virov ne uporabljajo.

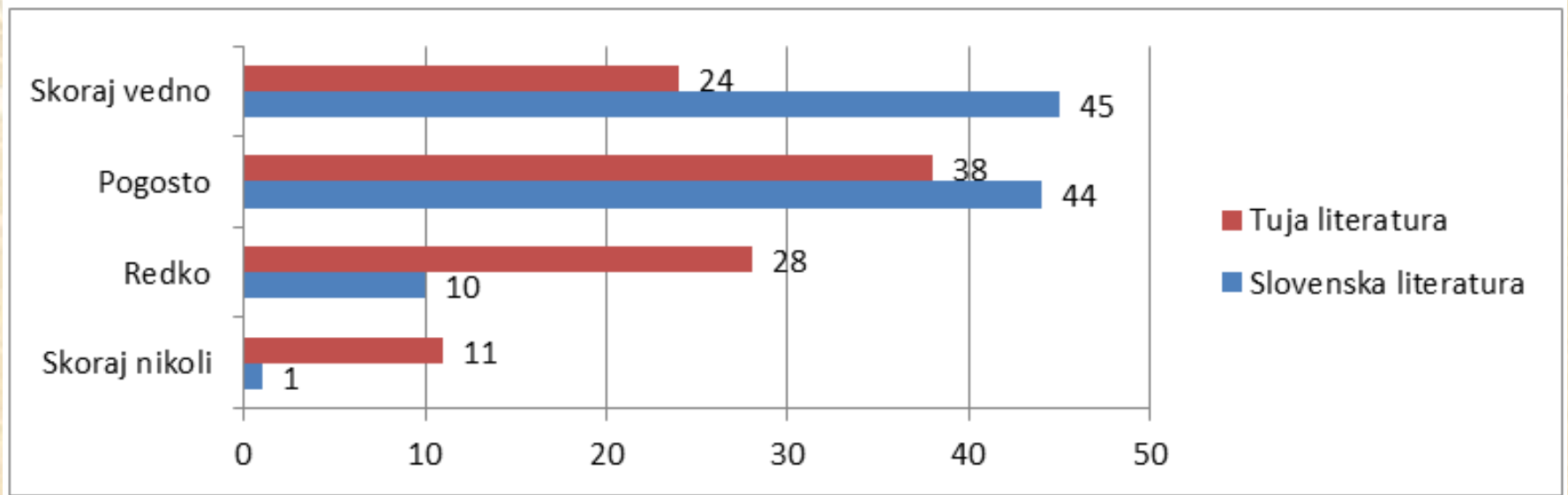
Kje iščete literaturo in podatke?

- Prevladovanje spleta in domače knjižnice.
- Velik delež „lastnih virov“.
- Uporabljamo redko tudi druge knjižnice?

Tuja ali domača literatura?

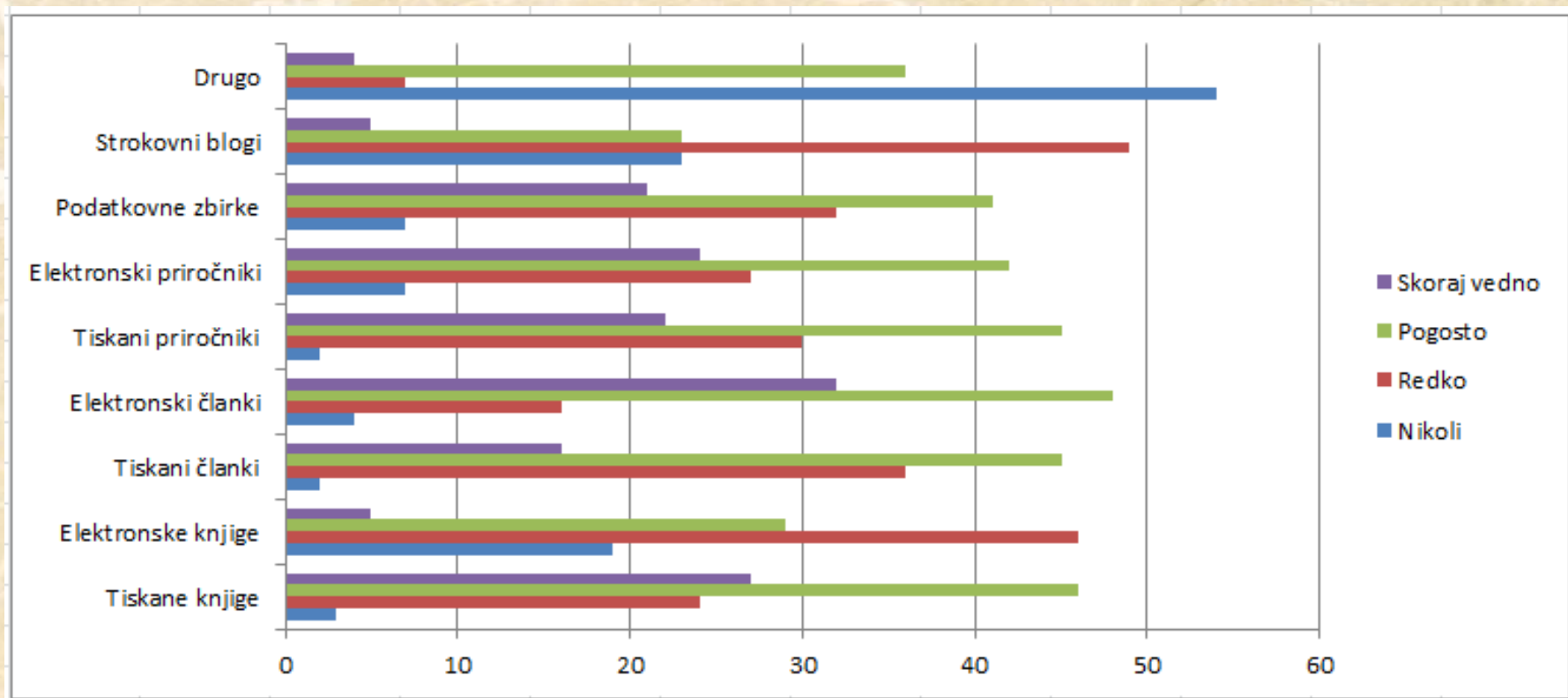
- Visok delež pogoste uporabe tuje literature.
- Delež „skoraj nikoli ne uporabljam“ je pri tuji literaturi mnogo večji kot pri slovenski.

Knjižničarji v veliki meri in dokaj pogosto segajo po strokovnih virih.

Hipoteza 1

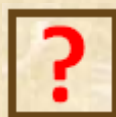
Vrste virov

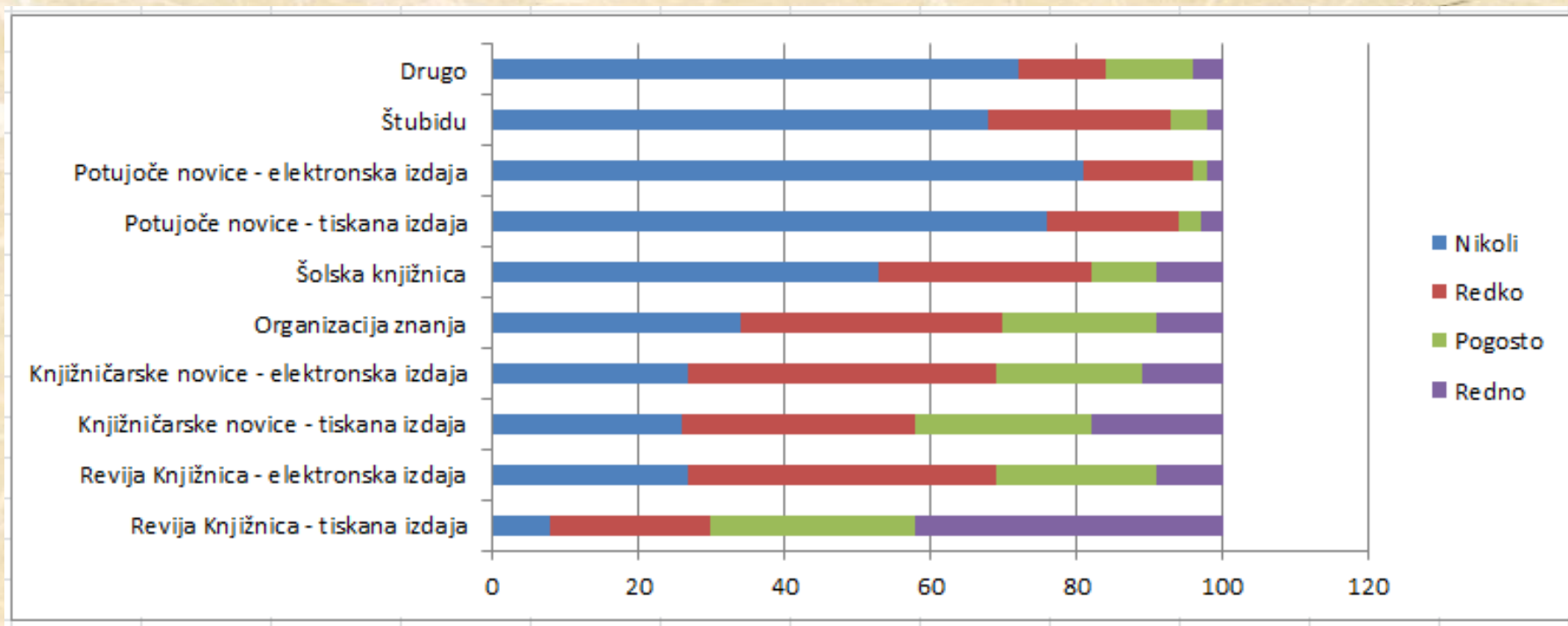
- Predvsem elektronski članki in tiskane knjige.
- Pogosta uporaba je med viri skoraj izenačena.
- Elektronske knjige in blogi na repu uporabe.

Uporaba elektronskih virov se po uporabi že lahko primerja s tiskanimi.

Hipoteza 2

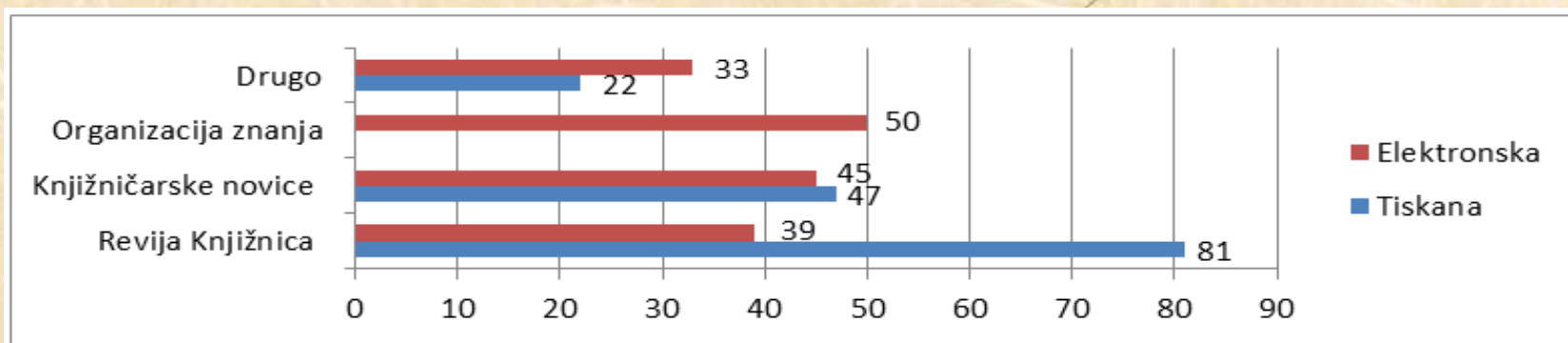
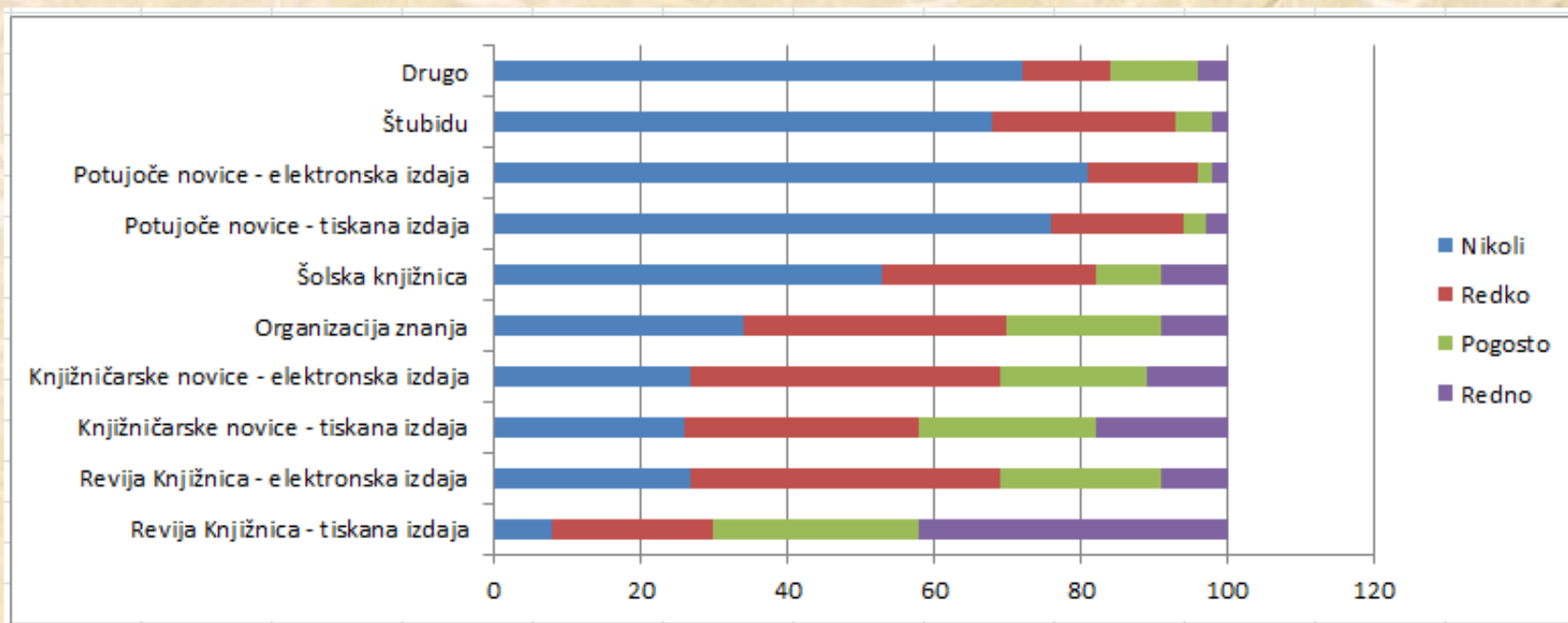

Uporaba slovenskih strokovnih revij

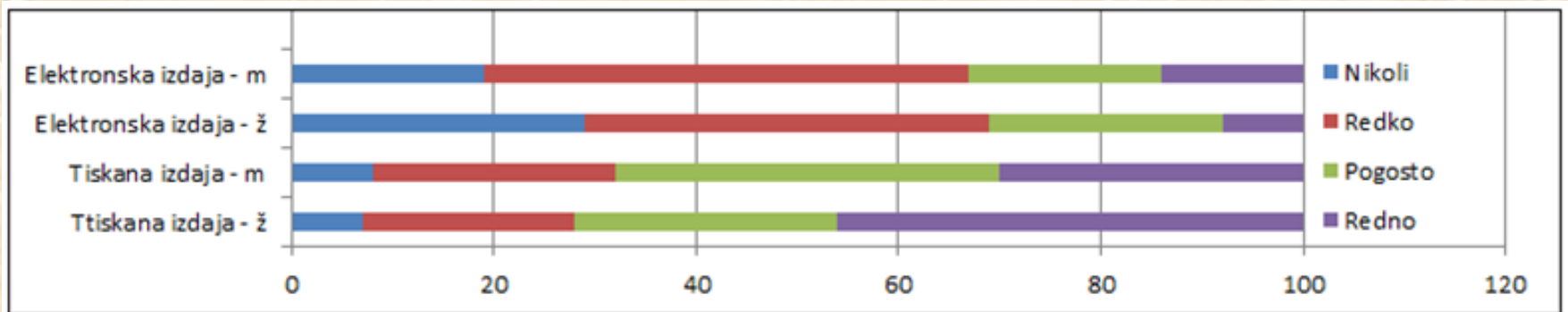
- Knjižnico bere 92 % respondentov
- Knjižničarske novice tri četrtine
- Organizacijo znanja 66 %
- Šolsko knjižnico manj kot polovica

Uporaba slovenskih strokovnih revij (2)

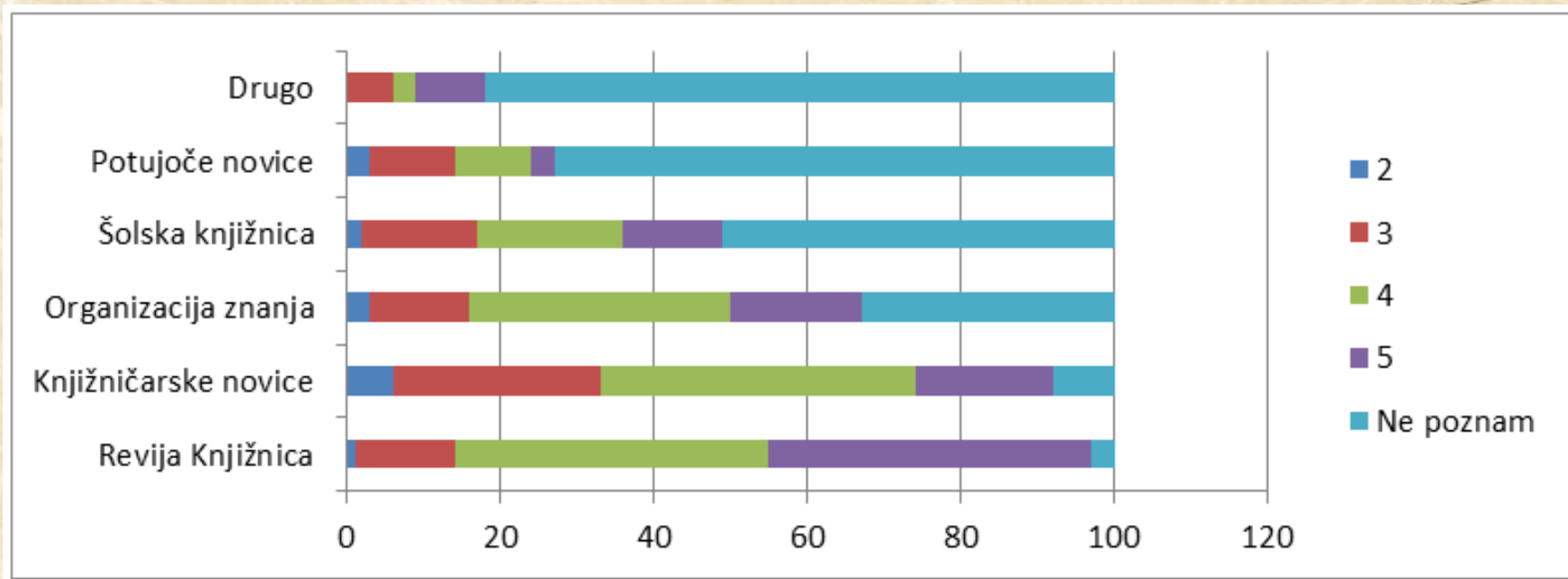
- Primerjava anket 2010 in 2017

Revija Knjižnica

- Tiskana izdaja še vedno bolj brana.
- Ženske in moški jo berejo v enakem deležu (> 90 %).
- Ženske se manj odločajo za elektronsko izdajo.

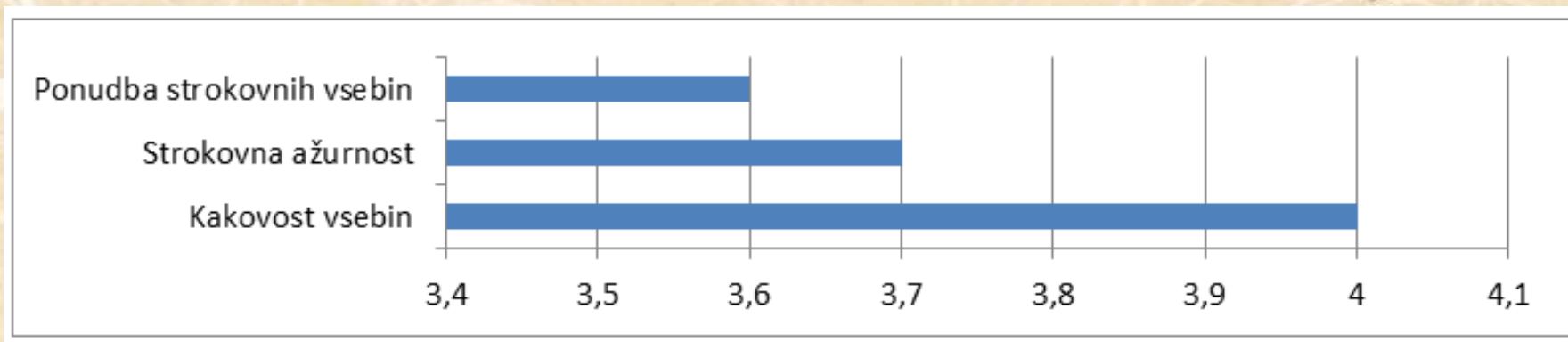
Ocena kakovosti slovenskih revij

- Veliko nepoznavanje revij.
- Relativno dobro ocenjene revije.
- Kritika ažurnosti objavljanja in (ne)raznolikosti vsebin.

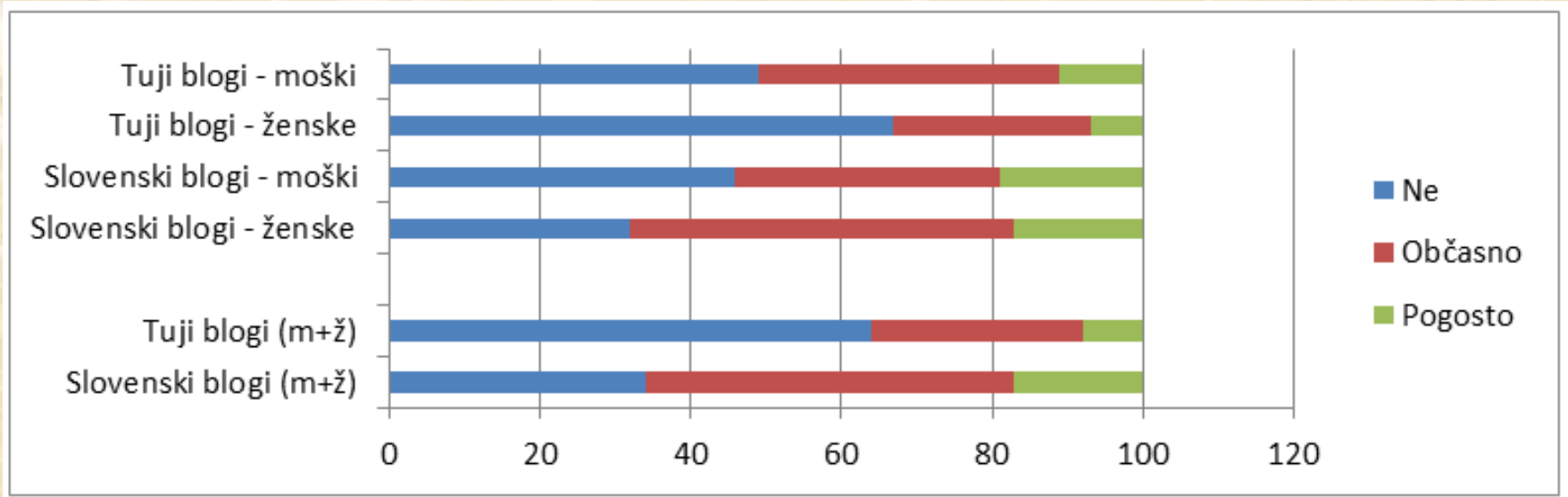

Ocena kakovosti slovenskih knjig

- Povprečna ocena
  - Kakovost 4,0
  - Ažurnost 3,7
  - Raznolikost vsebin 3,6
- Premalo naslovov, novih aktualnih vsebin ...

Strokovni blogi

- Slovenske bloge zasleduje 66 %, tuje 36 %.
- Pogosto berejo le redki (17 % slovenske, 8 % tuje)
- Razlike v spolu.
- Kritike ažurnosti, majhnega izbora, pristranskosti in nestrokovnosti.

Slovenske strokovne in znanstvene revije imajo zmerno branost, vendar je njihova kakovost visoko ocenjena.

Hipoteza 3

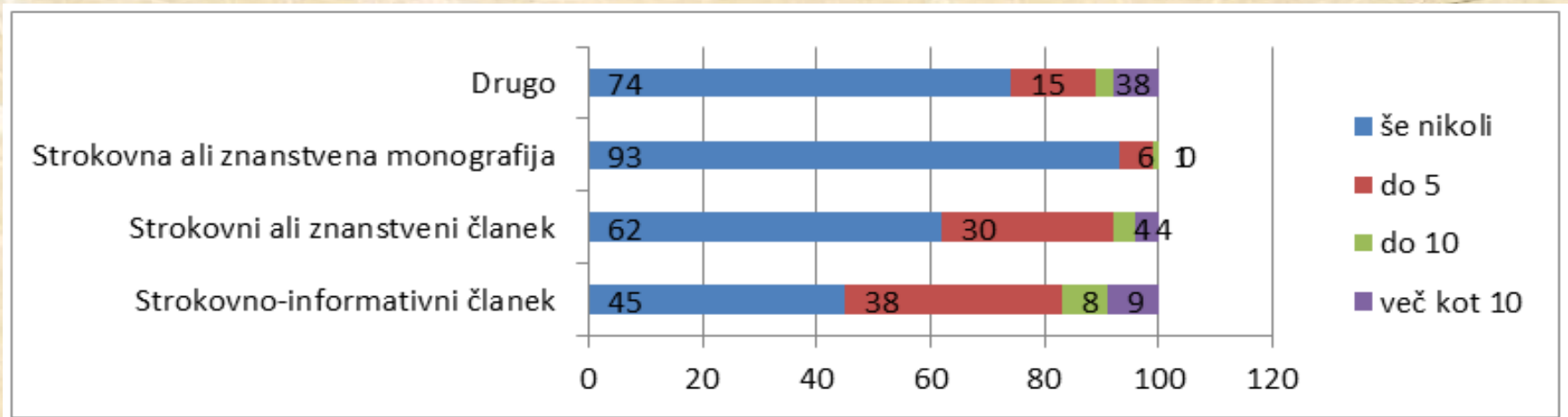

Branost slovenskih strokovnih revij se je v zadnjih nekaj letih močno povečala.

Hipoteza 4

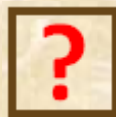
Tudi sami pišete?

- Enega ali več strokovno-informativnih člankov 55 %
- Enega ali več strokovnih ali znanstvenih člankov 38 %
- Strokovno ali znanstveno monografijo 7 %
- Neopredeljene objave 26 %

Knjižničarji relativno malo pišejo in objavljajo.

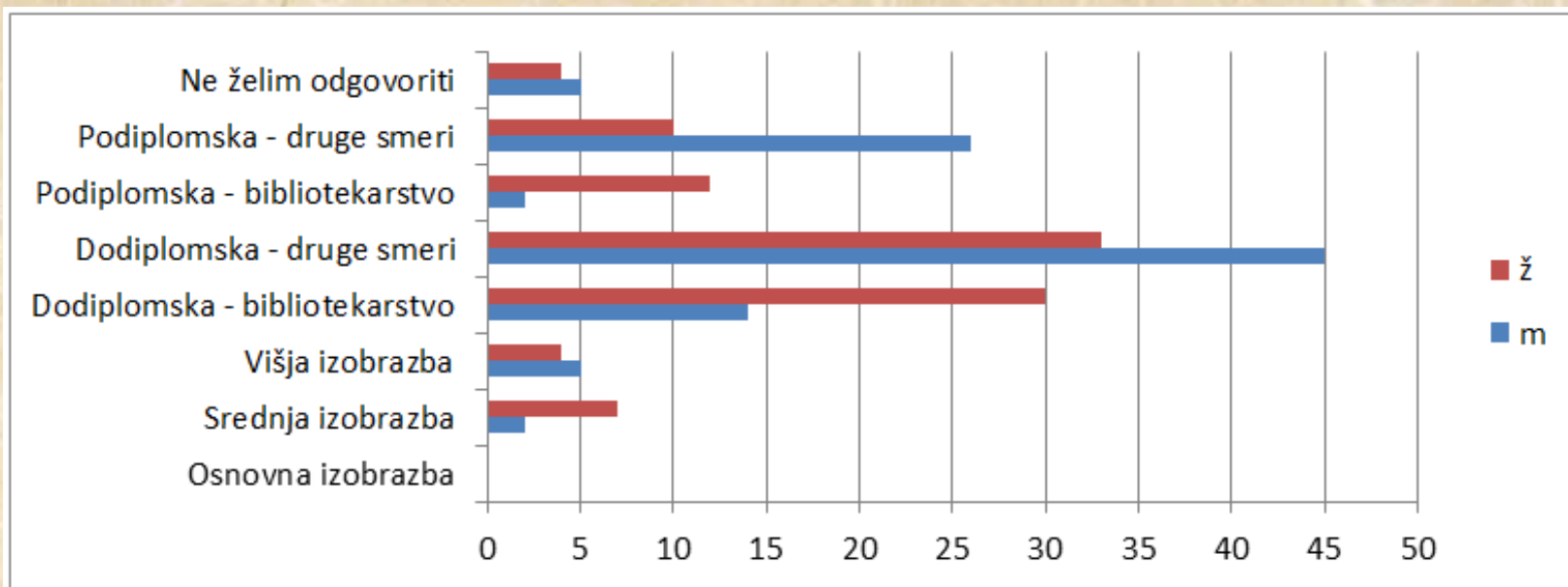
Hipoteza 6

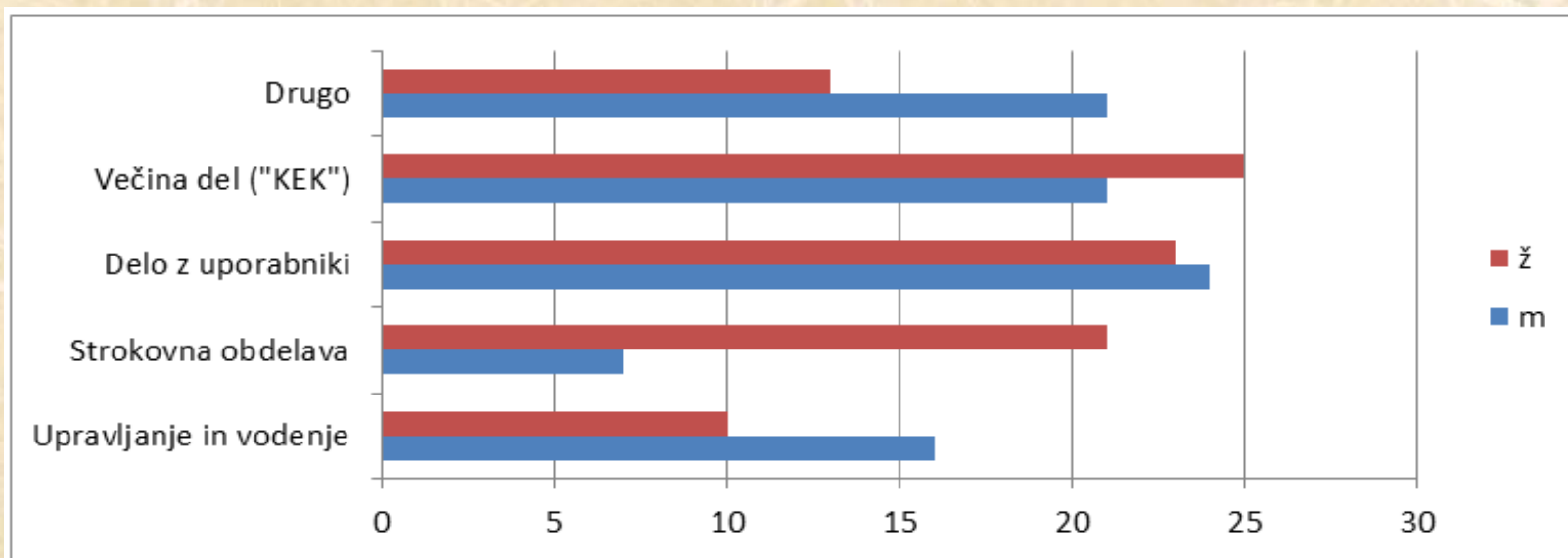
Na nekaterih področjih uporabe strokovnih virov lahko zasledimo značilne razlike med spoloma.

Hipoteza 5

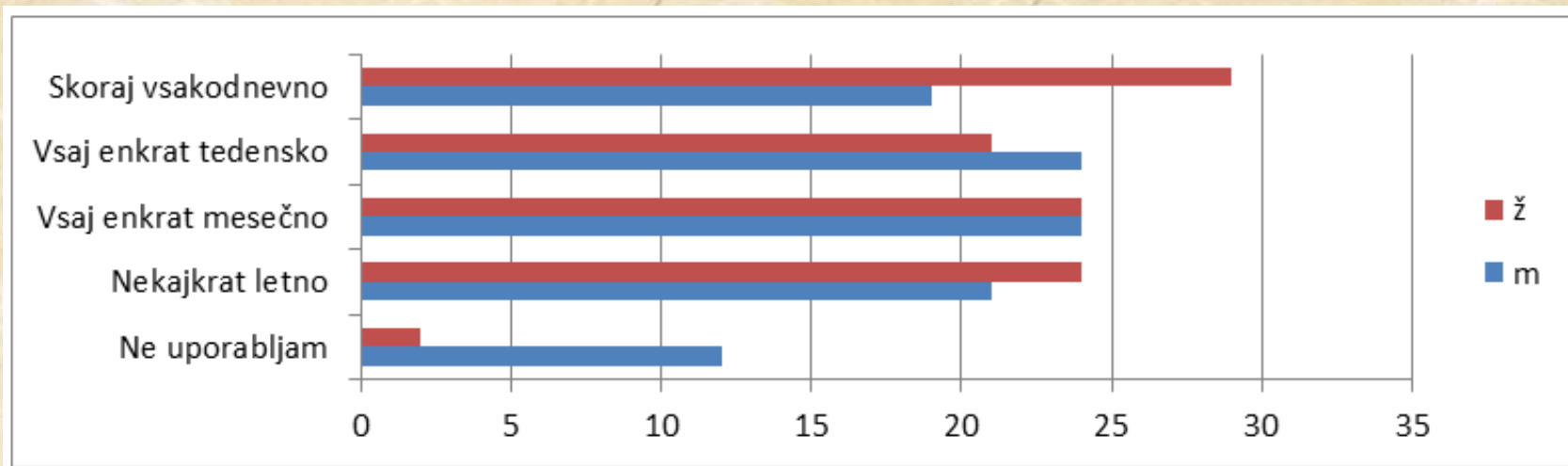

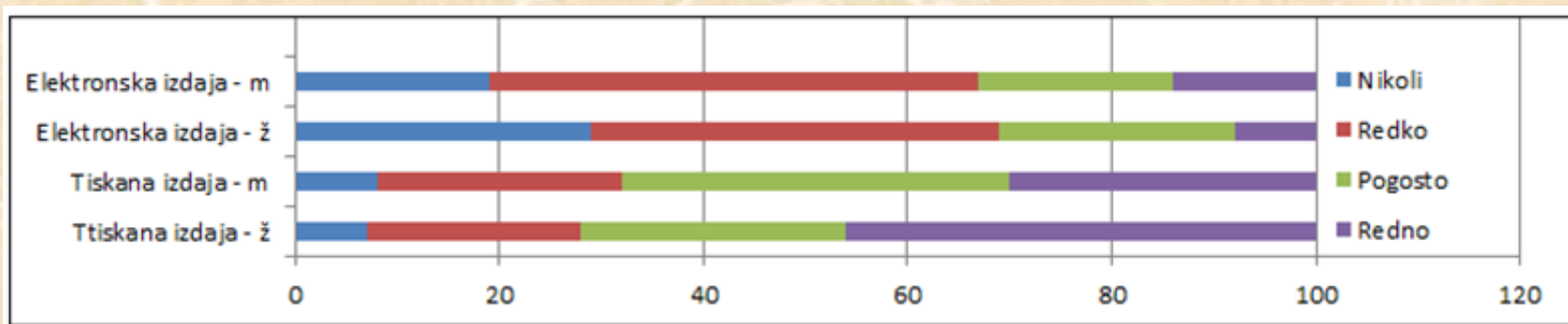
Izobrazba

Strokovno delo v knjižnici

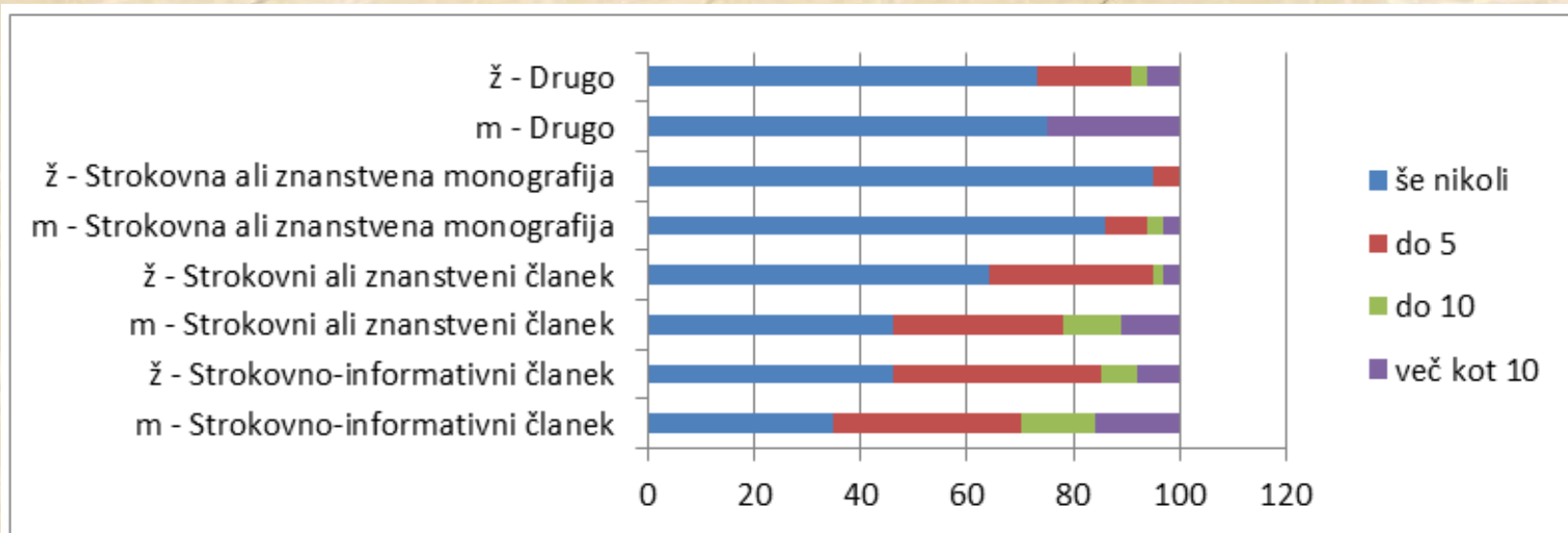

Pogostost uporabe literature in virov

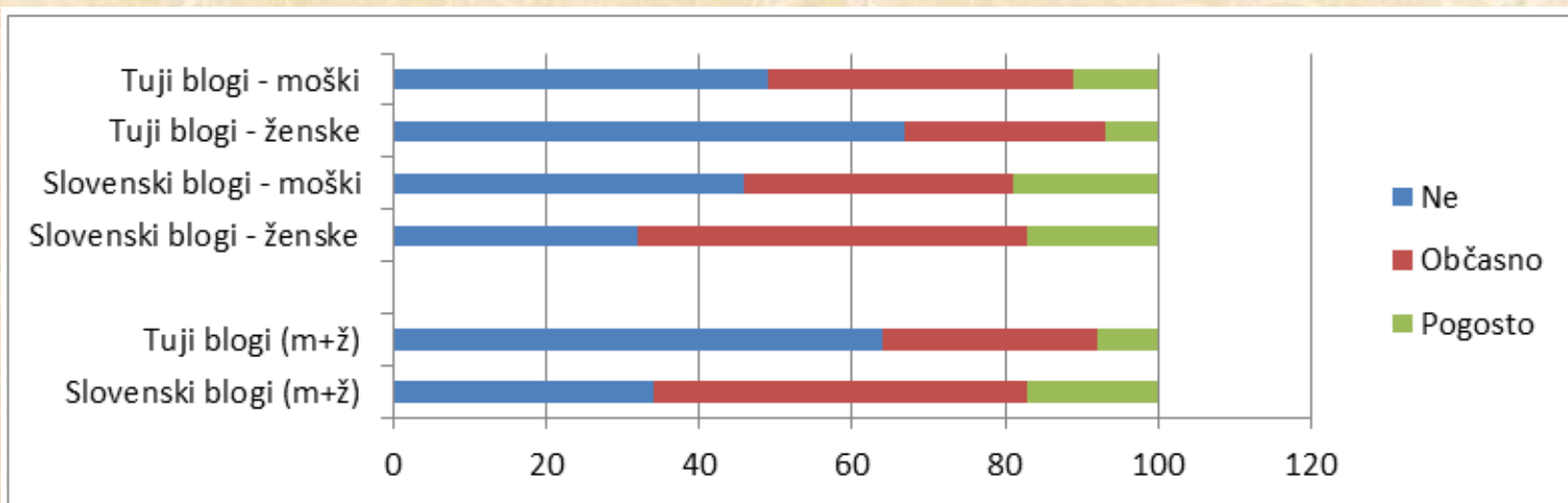

Uporaba revije Knjižnica: elektronska in tiskana izdaja

Pisanje in objavljanje

Sledenje objavam strokovnih blogov

Zahvaljujem se vsem stanovskim kolegicam in kolegom, ki so si odtrgali dragoceni čas in z izpolnjevanjem ankete pripomogli k oblikovanju slike o tem, kakšne so strokovne bralne navade slovenskih knjižničark in knjižničarjev.

Hvala tudi vam za pozornost!